

значного обсягу коштів інвесторів для освоєння підприємств рекреаційної інфраструктури, інших об'єктів рекреаційної сфери і здійснюється у вигляді угоди про передачу їх в експлуатацію юридичним або фізичним особам на визначений термін. Концесія відзначається більш жорстким контролем з боку держави за обсягами інвестування, своєчасністю платежів, виконанням інших зобов'язань інвестора.

Розширення приватного сектору на ринку рекреаційних послуг ще не набуло значних масштабів і тому залишається певний резерв використання приватного капіталу для відродження рекреаційної сфери. Слід зазначити, що процеси приватизації стосуються тільки підприємств рекреаційної інфраструктури і то за умов економічної доцільності. Що стосується рекреаційних територій (водних, лісових та ін.), а також певних архітектурно-історичних пам'яток, то вони мають залишатись у державній власності як загальнонаціональне надбання.

Одним з найбільш дієвих методів залучення приватного капіталу для потреб інноваційного розвитку рекреаційної сфери. - є приватно-державне партнерство. Ефект від партнерства держави і приватного сектора у рекреаційній сфері полягає у тому, що широкі верстви населення отримують рекреаційні послуги високої якості, бізнес має привабливі об'єкти інвестування з гарантованими прибутками, а влада – економію державних ресурсів при інноваційному оновленні рекреаційних об'єктів.

Вагомим резервом постачання інвестиційних ресурсів для потреб розвитку акціонованих підприємств рекреаційної сфери є дрібні інвестори, кошти яких можна залучити використовуючи фінансові інструменти фондового ринку. Схеми та механізми залучення коштів дрібних інвесторів достатньо відпрацьовані в інших галузях національної економіки.

Для фінансування інноваційного розвитку рекреаційної сфери регіону в умовах дефіциту фінансових ресурсів слід передбачити використання всіх можливих інвестиційних джерел.

В залежності від обсягів наявних фінансових ресурсів можуть бути реалізовані два механізми інноваційного розвитку рекреаційної сфери регіону: комплексно-інвестиційний (за наявності необхідних фінансових ресурсів) та пріоритетно-інвестиційний (при дефіциті фінансових ресурсів).

СПЕЦИФІКА ОБОРОТНИХ АКТИВІВ МАШИНОБУДУВАННЯ

Дубей Ю.В., ДВНЗ «НГУ», м. Дніпропетровськ

Машинобудування – це багатогалузевий комплекс, який є одним із провідних секторів національної економіки, єдиним постачальником капітальних ресурсів на підприємства інших галузей, забезпечуючи будь-яке виробництво машинами та обладнанням, а населення - предметами споживання. Сьогодні неможливо уявити собі сферу людського життя, в якій тим чи іншим чином не використовувалася би продукція галузей

машинобудування. Від ступеня розвиненості машинобудування, в кінцевому підсумку, залежить стійкість і ефективність розвитку інших секторів і всієї економіки в цілому. Для підприємств цієї галузі характерна наявність повного виробничого циклу, висока металомісткість, що позначається на ролі оборотних активів у процесі виробництва і збуту готової продукції, їх складі і структурі.

За підсумками 2011 р. у машинобудуванні випуск промислової продукції збільшився на 16,9%, у тому числі у виробництві автомобільного транспорту та контрольно-вимірювальних приладів – на 21,5% відповідно, машин та устаткування для сільського та лісового господарства – на 16,6%, залізничного рухомого складу – на 28%, електричних машин та устаткування – на 11,1%, машин та устаткування для добувної промисловості й будівництва – на 24,7%, апаратури для радіо, телебачення та зв'язку – на 40,1%. Збільшення обсягів виробництва і реалізації продукції потребує відповідного ресурсного забезпечення, що позначається на необхідності фінансування приросту і оптимізації складу оборотних активів підприємства.

Дослідження динаміки і структури оборотних активів машинобудівних підприємств порівняно з промисловими за 9 міс. 2011 р. дозволило зробити такі висновки. Оборотні активи машинобудівних підприємств становлять майже сьому частину оборотних коштів промисловості. Статті оборотних активів машинобудівних підприємств і промислових підприємств за питомою вагою ранжуються у такій послідовності: дебіторська заборгованість, оборотні активи в запасах товарно-матеріальних цінностей, грошові кошти, поточні фінансові інвестиції. Утім машинобудівельні підприємства мають меншу частку дебіторської заборгованості за рахунок зростання частки запасів товарно-матеріальних цінностей, поточних фінансових інвестицій і грошових коштів. У цілому структура оборотних коштів машинобудівних підприємств є більш раціональною порівняно з промисловими. У структурі запасів машинобудівних і промислових підприємств найбільшу роль відіграють виробничі запаси, утім для машинобудівних підприємств притаманна висока питома вага незавершеного виробництва.

Основним джерелом фінансування оборотних активів досліджуваних підприємств є поточні зобов'язання, частка власного капіталу по промисловим підприємствам становить близько 10%, по машинобудівним – 20%. Основною статтею поточних зобов'язань досліджених підприємств є кредиторська заборгованість, частка якої більше 80%, однак машинобудівні підприємства більш інтенсивно порівняно з промисловими користуються кредитами банків. Позитивною тенденцією для машинобудівних і промислових підприємств є зростання протягом 9 міс. 2011 р. величини власного оборотного капіталу, скорочення обсягу короткострокових кредитів та їх частки у власному оборотному капіталі, негативною тенденцією є зростання дебіторської і кредиторської заборгованості.

Машинобудівні підприємства мають кращу ліквідну позицію порівняно з промисловими, але останнім притаманна більша маневреність власного оборотного капіталу. Машинобудування характеризується більшою питомою вагою прибуткових підприємств і вищою рентабельністю операційної

діяльності, що розширює можливості використання чистого прибутку як джерела розширеного відтворення оборотних активів. Машинобудівні підприємства мають більш тривалий операційний цикл (6,1 місяців) порівняно з промисловими (4,75 місяців). Таким чином, кругообіг оборотних активів у машинобудуванні є більш повільним порівняно з промисловістю

ЛЮДСЬКИЙ КАПІТАЛ ПІДПРИЄМСТВА ЯК ОСНОВА ЙОГО ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Сорока Н.В., ДВНЗ «КНЕУ ім. В. Гетьмана», м. Київ

Інноваційний розвиток підприємства як зміни в діяльності підприємства, викликані впровадженням інновацій, мають єдину рушійну силу – інноваційно активний персонал. Жорсткі складові економічної системи підприємства не здатні діагностувати зміни оточуючого середовища і забезпечити пристосовуваність підприємства. Окрім того, спроектувати і здійснити нововведення можна лише на базі креативних вмінь співробітників на ключових посадах знаходити нове застосування своїх знань, вмінь та досвіду, тобто його людського капіталу (підприємства).

Специфікою пропонованої нами діагностичної моделі організаційного розвитку підприємства є те, що в її основу покладено відносини з реалізації людського капіталу в межах підприємства: створюється цінний для споживача продукт (товар / послуга), реалізація якого забезпечує власникові капіталу прибуток, менеджменту підприємства – приріст (або просте відтворення) капіталу, фіскальний інтерес держави та дохід власникові людського капіталу – найманому працівникові - в формі плати за його знання, вміння або навички (заробітної плати).

Вихідним положенням є так зване «золоте правило розвитку підприємства», суть якого зводиться до наступного: розвиток підприємства можна констатувати за фактом зростання активів ($T_{ак} = \frac{AK_2}{AK_1} > 1$). Останнє повинно забезпечуватися за рахунок розширення частки ринку більш швидкими темпами ($T_{ер} > T_{ак}$), ніж ріст активів, та одночасно внутрішньою ефективністю (зниженням витрат), що відобразатиметься швидшим зростанням прибутку ($T_{пр} > T_{ер}$):

$$(1) \quad T_{пр} > T_{ер} > T_{ак} > 1,$$

де: $T_{пр}$, $T_{ер}$, $T_{ак}$ - темпи росту прибутку (від звичайної діяльності до оподаткування або чистого), чистого доходу (чистої виручки), активів підприємства (валюти балансу) відповідно.

Ми вважаємо, що таке співвідношення не являється правилом